

Kosztolányi Dezső

Édes Anna

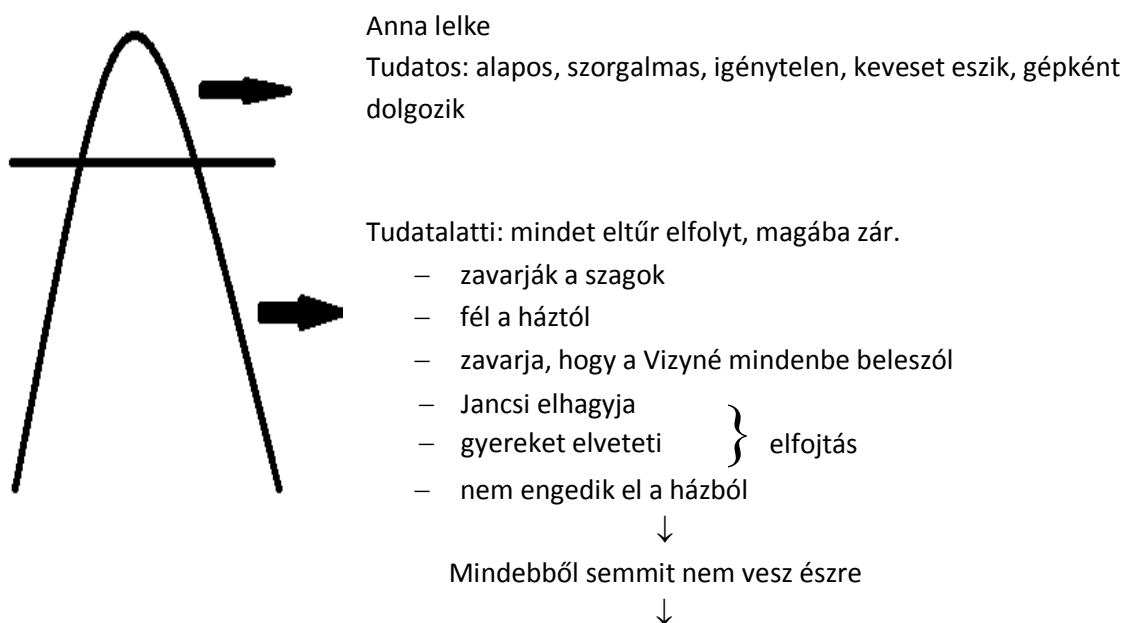
Keletkezése: 1926-ban kezdte el írni. Folytatásos regény volt. Minden hónapban kiadott egy fejezetet a Nyugat című folyóiratban. Egy megtörtént eset az alapja. (újságcikkek) Egy cseléd lány gyilkossága.

Cselekmény:

Történelmi körrajzzal kezdődik → Tanácsköztársaság bukása. Víz és neje egy házaspár, ők a főszereplők, akik gazdagok, befolyásosak. Új cselédet akarnak szerezni. Keresgélés után szerzik meg a tökéletes cselédet, Édes Annát, aki egy ártatlan, jólelkű árva lány. Kezdetben nem érzi jól magát sok mindentől fél, zavarja. Leckéztetik, próbára teszik, dolgoztatják, de sok mindent eltűr. Egy nap a háziak elutaznak Egerbe, ekkor jelenik meg Vizyné unokaöccse Patikárius János, aki elcsábítja Annát. Pár napig bolondítja Annát. Amikor visszatérnek Vízék minden megy a régi kerékvágásban. Csak hogy Anna terhes marad. Rettenetes tragédiának számít. Titokban elveteti a gyereket, mindent magába folyt. Ezek után ott akarja hagyni a házat. Van egy férfi, aki megkéri a kezét (kéményseprő) az asszonya nem engedi el. Hisztériás rohamot kap, érzelmileg zavarja. Innen kezdve Anna gépiesen csinálja a dolgát. Nagy ünnepséget rendeznek Víz kinevezése alkalmából. Majd éjjel, amikor mindenki elment. Anna fölkel bemegy a hálóba és megöli Vizynét és az erre felébredő férfit. Nem menekül el, csak várja, hogy megtalálják. Nem tudja megmagyarázni miért is tette. Fegyházbüntetésre ítélik. **Utolsó fejezet:** A házban élők további sorsával foglalkozik. Itt jelenik meg Kosztolányi is.

Műfaj: Lélektani regény → lelki folyamatokat ábrázolja. Freud elméletének a hatása érezhető.

Jéghegy elmélet:

Egy bizonyos ponton minden elfogyott agresszió kitör belőle és ő maga sem tudja megmagyarázni miért, de megöli a Víz házaspárt.

Az evés, mint lélektani folyamat.

Az hogy nem eszik, azt jelenti valami nincs rendben. Egyik összejöveten azt beszéljük, hogy a cseléd miért nem eszik piskótát. Megalázó számára. Az orvos jön rá (Moviszter) a valódi oka, azért nem eszik, mert az nem jár, és nem akarja kívánni. → A gyilkosság éjszakáján teleeszi magát, felszakadtak benne korábbi gátlásai.

Szereplők:**Anna:** 19 évesen történék vele a dolgok

- egyszerű naiv
- szolgalelkű
- ártatlan
- fiatal
- kiszolgáltatott
- vidéki, félárva
- nagy a tűrőképessége
- szeret dolgozni
- nem veszik emberszámba
- megalázzák

Vizyné:

- ideges
- beteges
- labilis
- boldogtalan
- semmi nem jó neki
- gyermeke „Piroska” elvesztése, csalja a férje

Mindezt Annás bosszulja meg, minél jobban meg van elégedve annál jobban gyötri nehogy „elrontsa”
Elfojtott agressziója volt, amit levezetteti

Jancsi:

- élet élvezete érdekli, mindenkit kihasznál.

Vizy:

- csak a karrier érdekli

Moviszter:

- Az egyetlen, aki meg védi Annát, és sajnálja
- Ő a szerző szócsöve, Kosztolányi álláspontját képviseli.

Szereplők csoportosítása:**Érték emberek**

- Anna
- Moviszter

Érdekemberek

- Az összes többi

Helyszín:

- Krisztina város (Budán egy jobb fajta kerület gazdag környék)
- Vizyék háza
- Anna szobája (konyha → lekezelés)
- utca
- bíróság

Idő:

1919 nyarán kezdődik, 1922-ben fejeződik be, de részletesen 9 hónapot tölt el Anna. Időjárás is alkalmazkodik a történethez.

Évszakszimbolika: Ősz, gyerek elvesztése (mélypont)

Tél: teljes reménytelenség (kéményseprő)

Szerkezete: keretes, mert az eleje és a vége is korrajz, ami nem kapcsolódik a történethez.